

Celem niniejszego projektu jest ukazanie historycznego znaczenia Polski w ramach europejskiej kultury operowej Oświecenia. Badane zagadnienia dotyczą przedstawień operowych i recepcji podczas panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego (1765–95) oraz we wczesnych dekadach porozbiorowych (do 1830 roku) ukazanych na tle znacznego rozprzestrzeniania się oper włoskich, francuskich i niemieckich, mobilności poszukujących zatrudnienia wykonawców oraz rozpowszechnienia oper w językach rodzimych. Wraz z postępem procesu badawczego staje się oczywiste, że obraz Polski – z centrum kulturalnym w Warszawie – nie odpowiada umniejszającym uogólnieniom jakie często napotyka się w studiach nad operą. Projekt w szczególności kwestionuje utrwalone stereotypy dotyczące centrum i peryferii poprzez ukazanie opery i kultury operowej Polski przez pryzmat ich specyfiki i transnarodowych powiązań.

Podejście metodologiczne opiera się o konteksty narodowe uwzględniające partykularny charakter polskiego Oświecenia. Dostarczają one niezbędnego tła dla muzycznej analizy i obejmują zamierzone oświeceniowe i wolnościowe przedsięwzięcia, odpowiednio w okresach stanisławowskim i porozbiorowym. Zatem projekt bada operowe wystawienia i recepcję wynikające z unikalnych reformatorskich, socjokulturowych i politycznych okoliczności oraz kładzie szczególny nacisk na ideologiczne i estetyczne aspekty rozkwitu opery polskiej (1778–1830) w celu odkrycia cech indywidualnych określanych jako "opera narodowa". Dodatkowo, projekt obiera szerszą perspektywę poprzez umieszczenie Polski w europejskim kontekście operowych cyrkulacji, migracji śpiewaków i pojawiania się w różnych krajach narodowych podgatunków. Konteksty transnarodowe umożliwiają podkreślanie uczestnictwa Polski we wspólnej przestrzeni kulturowej i wkładu do niej, jak i pozwalają przełożyć wyniki badań na grunt ogólnych muzykologicznych dyskursów.

Projekt porusza następujące cztery główne zagadnienia:

- 1) W jakim celu opera była importowana i wystawiana w Polsce w Oświeceniu? Jest tu nacisk na aktywny raczej niż pasywny udział Polski w europejskiej przestrzeni operowej, oraz na swoistość kształtującej się opery polskiej.
- 2) W jaki sposób włoskie i francuskie przedstawienia w Polsce były podobne lub różniły się od przedstawień w innych miejscach? Polska przedstawiona jest zarówno jako współuczestnik w ogólnych praktykach i specyficzny odbiorca krążących włoskich i francuskich oper.
- 3) Czy Polska była centrum wykonawstwa oper Mozarta? Celem badań jest rola Polski we wczesnym rozprzestrzenianiu się opery niemieckiej poprzez uczestnictwo w ograniczonej terytorialnie i kulturowo, ale niemniej nabierającej znaczenia, sieci niemieckiego teatru.
- 4) Do jakiego stopnia "oryginalna opera polska" była oryginalna, oraz "polska" albo "narodowa"? Zadaniem jest analiza opery polskiej, niewiele znanej za granicą, jako szczególnego nośnika oświeceniowych i narodowych aspiracji.

Projekt ujawnia zatem w jaki sposób oświeceniowa Polska rozwinęła swe odrębne operowe tradycje, wpierw przyczyniając się do ogólnych procesów rozpowszechniania opery. Ponadto, nakreślając powiązania z różnymi europejskimi scenami przekraczającymi statyczny podział na centrum i peryferie, projekt poszerza zakres muzykologicznych studiów nad operą, w rezultacie otwierając nowe perspektywy na kulturę operową Oświecenia jako prawdziwie ogólnoeuropejskiego fenomenu.